

Тақризи муқарризи расмӣ

ба диссертатсияи Сафарова Майрамбӣ Давлатовна дар мавзуи “Таҳқиқи мероси педагогӣ оид ба тарбияи маънавӣ- ахлоқии ҷавондухтарон ва аҳамияти истифодаи он дар корҳои беруназдарии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01- Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот

Мавзуи “Таҳқиқи мероси педагогӣ оид ба тарбияи маънавӣ- ахлоқии ҷавондухтарон ва аҳамияти истифодаи он дар корҳои беруназдарии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ” аз мавзуоти ҳалталаби соҳаи педагогикаи миллӣ маҳсуб меёбад, ки ҳанӯз мавриди таҳқиқоти алоҳидаи диссертатсионӣ қарор нагирифтааст.

Аз муҳассаноти кори муаллиф он аст, ки мавзӯ ва мазмуни диссертатсияи мавриди назар ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот, аз ҷумла ба банди 3 - Антропологияи педагогӣ (концепсияи тарбия, таълим ва иҷтимоисозии шахс тавассути таълим; низомҳои / шароитҳои / рушди шахс дар ҷараёни таълим, тарбия, омӯзиш;) ва ба банди 5 - Назария ва концепсияҳои тарбия (омилҳои иҷтимоӣ-фарҳангии тарбия: шаклҳо, принсипҳои тарбияи кӯдак дар марҳилаҳои гуногун ба камол расидани ӯ, асосҳои арзиши ташаккули раванди таълим, низомҳои педагогии тарбия;) мутобиқ аст.

Мусаллам аст, ки масъалаи тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути корҳои беруназдарӣ дар педагогикаи муосир мубрамияти хоссаро касб намудааст. Насли наврас дар стратегияи маорифпарваронаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба таълим ва тарбия ҳамеша дар маркази тавачҷуҳ қарор дошта, яке аз вазифаҳои марказии педагогикаи миллӣ ба шумор меравад. Пароканда гардидани давлати абарқудратӣ Шуравӣ на танҳо ба хоҷагии халқу иқтисод, балки ба тамоми соҳаи ҳаёти ҷомеа таъсири хешро расонида тавонист.

Мубрамияти ин масъала дар он мебошад, ки дар солҳои нооромиҳои сиёсӣ тавассути ин ҳодисаҳои номатлуб маънавиёту ахлоқ торафт коста гардида, таълиму тарбияи насли наврас ба гӯшаи фаромӯшӣ рафт. Ҳаллу фасл ва ба таври таъҷилий пешгирӣ намудани косташавии маънавиёту ахлоқ яке аз масъалаҳои мубрам дар сиёсати стратегии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва педагогикаи муосир ба ҳисоб мерафт ва меравад. Тарбияи маънавий-ахлоқии насли наврасро ҳамчун асоси пойдевори ҷомеа дарк намуда, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маорифро дар сиёсати стратегии хеш ҳамчун яке аз соҳаҳои афзалиятнок ва тақдирсози ҳаёти ҷамъият эълон дошт. Дар чунин шароит ҷавонон на танҳо илму маърифат меомӯхтанд, балки дар онҳо дониш, малака ва маҳорат сайқал ёфта, маданиятнокӣ, ахлоқи ҳамида, фаъолияти эҷодӣ ва омодагӣ ба ҳаёти мустақилона ташаккул ёфта, яке аз масъалаҳои стратегӣ дар сиёсати давлат қарор мегирад, ки дар қори диссертатсионӣ ба масоили зикршуда тавачҷуҳи махсус зоҳир шудааст.

Дарачаи нағзони натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуқтаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд, дар бандҳои зерин ифода ёфтаанд:

- самаранокии истифодаи педагогикаи миллӣ дар ташаккули маънавий-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути баргузори қорҳои беруназарсӣ аз нуқтаи назари педагогӣ ва психологӣ асоснок ошқор ва муайян қарда шудааст;

- воситаҳои самаранок, аз он ҷумла истифодаи маводи дафтари матбуоти ВҚД дар тарбияи маънавий-ахлоқии ҷавондухтарони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи қасбӣ ошқор ва самаранокии онҳо аз тариқи гузаронидани таҳқиқоти озмоишӣ ошқор қарда шудааст;

- роҳу усулҳои инноватсионии тарбияи маънавий-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути қорҳои беруназарсӣ бо истифода аз афқори мероси педагогӣ муайян қарда шудааст;

- аҳамияти татбиқи афкори педагогикаи миллӣ дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути баргузори корҳои беруназсинфӣ ошкор карда шудааст;

- нақши меҳварии муассисаи таълимӣ, оила, мақомоти худидоракунии донишҷӯён ва чорабиниҳои тарбиявӣ беруназдарсӣ дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон ошкор гардидааст.

Тибқи натиҷаи кори таҳқиқӣ пешниҳоди чунин нуктаҳои илмӣ барои ҳимоя ҷоиз доништа шудааст:

1.Ташкили шароити мусоид барои тарбияи босифати маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути корҳои беруназдарсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ;

2.Ташаккули маърифати маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути корҳои беруназдарсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ;

3.Ба тарғиби масоили ташаккули шуури маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон ҷалб намудани воситаҳои ахбори омма ва симою садо;

4.Дастгирии ҳадафноки тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон ва ба ин кор ҷалб намудани тамоми қишри ҷомеа дар асоси сиёсати давлатӣ;

5.Ба эътибор гирифтани хусусиятҳои синнусолӣ ва инфиродии донишҷӯдухтарон ва пурзӯр намудани корҳои тарбиявӣ маънавӣ-ахлоқӣ дар заминаи мероси педагогии ниёгон ва педагогикаи муосири миллӣ.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда ба таври возеҳ ифодаи худро ёфтаанд. Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо мавқеъҳои ибтидоии методологӣ, фарохӣ ва гуногунпахлуии омӯзишу озмоиши муқарраркунанда, мувофиқат бо ҳаҷм, ҳадафҳо, вазифаҳо ва мантиқи он, зарурати идома додан ва дурнамои такрори озмоиш, истифодаи маҷмуи усулҳо, ки бо мавзӯи таҳқиқот мувофиқ аст, таҳқиқи гуногунҷабҳаи масъала, истифодаи системаноки методҳо дар мавриди ҳалли вазифаҳои бамиёнгузошташуда, нишон додани интиҳоби шумораи озмоишшавандагон, дар амал татбиқ

намудани тавсияҳои пешниҳодшуда ва мусбат арзёбӣ шудани онҳо, натиҷаи корҳои таҷрибавию озмоишӣ ва таҳлили миқдориву сифатии онҳо таъмин шудааст. Ҳамчунин, эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ, ки дар конференсияҳои илмӣ-амалӣ, мизҳои мудаввар, семинарҳо ва тренингҳо ироа ва ба таври васеъ баррасӣ шудаанд, бозгӯ карда метавонад.

Инчунин дар таҳлили ҳамаҷонибаи масъала; дар омезиши дурусти таҳқиқотҳои назариявӣ ва тоозмоишӣ, таҳлили миқдорӣ ва сифатии мавод; дар истифодаи маҷмуи усулҳо вобаста ба мавзӯ, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот; дар баргузори таҳқиқоти озмоишӣ ва тасдиқи амалии муқаррароти қори илмӣ дар чараёни озмоиш, таҳлили натиҷаҳо ва коркарди маълумоти озмоишӣ, таҳия ва нашри мақолаҳои илмӣ, иштирок дар чорабиниҳои илмӣ, амалӣ, ҷамъбасти натиҷаҳои бадастомада ва таҳияи таҳқиқоти диссертатсионӣ саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ таҷассум ёфтааст.

Таҳқиқи мероси педагогӣ дар тарбияи маънавӣ- ахлоқии ҷавондухтарон зимни корҳои беруназсинфии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ ба масъалаҳои маҷмӯӣ дохил буда, дар рисолаи илмии мазкур он аз мавқеи педагогӣ таҳқиқ шуда, дар раванди омӯзиши он илми фалсафа, иҷтимоӣ, ахлоқ ва ғайра мавриди истифода қарор гирифтааст.

Лозим ба зикр аст ки таҳқиқоти диссертатсионӣ дар доираи татбиқи нақшаи дурнамои корҳои илмӣю таҳқиқотии шӯъбаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон барои солҳои 2017-2022 дар мавзӯи “Ташаккули салоҳиятҳои ахлоқӣ-маънавии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дар заминаи арзишҳои миллӣ” ва муқаррароти асосии Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро шудааст ва он ба таҳқиқоти барнома (лоиҳа) ва мавзӯҳои илмӣ марбут аст.

Мақсади таҳқиқоти мавриди назар дар истифодаи афкори педагогии ниёгон дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути баргузори корҳои беруназорӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ ифода меёбад.

Муаллифи диссертатсия вазифаҳои таҳқиқотро чунин арзёбӣ намудааст:

Мақсад ва фарзияи таҳқиқот моро ба ҳалли вазифаҳои зерин водор сохтанд:

- таҳлили адабиёти бадеӣ, фалсафӣ, таърихӣ, психологӣ, педагогӣ бо мақсади ошкор намудани моҳият ва мазмуни тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути баргузори корҳои беруназорӣ;

- пайдо намудани роҳҳои пешгирии костаҳои маънавиёт ва ахлоқи ҷавондухтарон дар шароити бархурди тамаддунҳо;

- коркарди ҷорабиниҳои асоснокӣ педагогӣ баҳри пешгирии костаҳои маънавиёт ва ахлоқи ҷавондухтарон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- таҳқиқи мавқеи педагогикаи ниёгон дар пешгирӣ аз костаҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон бо дарназардошти усулҳои муосири таълим ва тарбия;

- гузаронидани мониторинги ҳолати мушкилоти тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон дар назария ва таҷрибаи педагогика ҳангоми корҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ.

Раванди дарсҳои тарбиявӣ ва корҳои беруназорӣ дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии духтарон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ объекти таҳқиқотро ташкил намуда, мавзӯи (предмети) таҳқиқот таҳқиқи мероси педагогӣ оид ба тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон ва истифодаи он дар корҳои беруназории муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ арзёбӣ мешавад.

Тибқи таҳқиқи анҷомёфта фарзияи таҳқиқот тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон буда, тавассути корҳои беруназорӣ дар

муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дар он сурат самаранок мегардад, ки агар:

-дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ ба тарбия ҳамчун ба таълим муносибат намоянд;

-дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ нақшаи солона, моҳона ва ҳафтаинаи корҳои тарбиявӣ ва ҷорабиниҳои беруназдарсӣ коркард ва мавриди истифода қарор дода шаванд;

-дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ тамоми фаъолияти коллектив ба самти ислоҳ намудани косташавии маънавиёт ва ахлоқи духтарон тавассути корҳои беруназдарсӣ равона карда шавад;

-бо волидон ҷиҳати пешгирии косташавии маънавиёт ва ахлоқи духтарон робитаи доимӣ барқарор карда шавад ва дар шурои педагогӣ оид ба корҳои тарбиявӣ беруназдарсӣ масъалагузорӣ карда шавад;

Муаллиф қайд мекунад, ки таҳқиқотро дар се марҳила гузаронидааст ва марҳилаи якум солҳои 2016-2017, марҳилаи дуюм солҳои 2018-2019 ва марҳилаи сеюм солҳои 2020-2021-ро дар бар мегирад. Зимнан корҳои баанҷомрасидаро дар ин марҳилаҳо таъкид кардааст.

Панҷ хулоса ва панҷ тавсия аз қори диссертатсионӣ баровардаи муаллиф асоснокӣ ва эътимоднокии онро собит менамоянд.

Муаллиф аҳамияти назариявӣю амалии таҳқиқотро дар он мебинад, ки :

-маҷмуи ҷорабиниҳо оид ба тарбияи маънавӣ-ахлоқи ҷавондухтарон бо истифода аз ғояҳои педагогикаи халқӣ дар раванди корҳои беруназдарсӣ гузаронида шудааст;

-масъалаи коста гардидани маънавиёт ва ахлоқи ҷавондухтарон аз дидгоҳи иҷтимоиву педагогӣ таҳлил шуда, роҳҳои ислоҳ бахшидани он дар раванди бархурди тамаддунҳо пешбинӣ гардидааст;

-нақши пешбари муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дар пешгирии косташавии маънавиёт ва ахлоқи ҷавондухтарон тавассути корҳои беруназдарсӣ коркард гардидааст;

-дастури методӣ оид ба пешгирии косташавии маънавиёт ва ахлоқи ҷавондухтарон тавассути педагогикаи халқӣ коркард ва барои истифода тавсия шудааст.

Тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои таҳқиқот дар он тазоҳур меёбад, ки муқаррароти асосии диссертатсия ва натиҷаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ ва маводи дигари аз ҷониби муаллиф таҳия ва нашркардашуда дар ҷарғидаанд. Натиҷаҳои таҳқиқот дар конференсияҳои илмию амалӣ ва илмию назариявии сатҳҳои гуногун, семинарҳои илмӣ-методӣ ва ҷаласаҳои шӯъбаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи А.Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ироа шуда, мавриди муҳокима ва баррасӣ қарор гирифтаанд. Маводи таҳқиқот дар раванди ҷорабиниҳои таълимиву тарбияи муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбие, ки пойгоҳи таҳқиқот буданд, ҷорӣ ва роҳандозӣ карда шудаанд.

Аз рӯйи мавзуи диссертатсия зиёда аз 34 мақолаву дастурҳои илмӣ-методӣ, аз ҷумла 8 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 4 номгӯй мақолаҳо дар маҷмуаи маводи конференсияҳо ва 2 дастури методӣ - “Сайёҳӣ ва рушди хунаҳои мардумӣ”, “Инноватсия дар таълим” (дар ҳаммуаллифӣ бо роҳбари илмӣ) нашр шудаанд.

Аз мазмуну муҳтавои диссертатсия бармеояд, ки сохтор ва ҳаҷмаш бо мантиқи он мувофиқ буда, аз муқаддима, ду боб, хулосаҳо, тавсияҳо ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат аст. Мазмуни диссертатсия дар 176 саҳифаи ҷопи компютерӣ дар ҷарғида, дорои 7 ҷадвал, 5 диаграмма ва 3 расм мебошад ва ба талаботи КОА мутобиқат мекунад.

Қайд кардан бамаврид аст, ки муаллиф дар муқаддима мубрамият, зарурият, аҳамият, дараҷаи омӯзиши мавзӯ, навоарӣ, асосҳои назариявӣ амалӣ ва методҳои асосии таҳқиқотро муайян карда, ба мақсаду вазифаҳо ва масъалаҳои асосии мавриди таҳқиқ равшанӣ андохтааст.

Муаллиф дар боби якум, ки унвонаш “**Масъалаҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи мероси педагогӣ оид ба тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон дар қорҳои беруназарсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ**” мебошад, оид ба арзишҳои педагогикаи ниёгон чун беҳтарин омили тарбияи маънавӣ-ахлоқии насли наврас дар унсурҳои тарбияи миллӣ андешаронӣ карда, зимнан қайд намудааст, ки Муҳаммад Закариёи Розӣ дар андешаҳои педагогии хеш маънавиёти баланд, ахлоқи хамида, дӯстию рафоқат, ҳурмату эҳтиром ва некию накукориро яке аз аломатҳои асосии давлату иқболи инсон медонад. Устод Рӯдакӣ дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии насли наврас дар педагогикаи ниёгон ҷойгоҳи хоссаро ишғол менамояд. Дар раванди таҳқиқи мавзӯ мо боварии комил ҳосил намудем, ки «Шоҳнома» саропо ҳикматномаи манзуми миллат, сарчашмаи тамоми унсурҳои Консепсияи тарбияи миллӣ мебошад. Дар таълимоти педагогии Фирдавсӣ ҷои асосиро дониш, маърифат ишғол менамояд, нодон, ҷохил, бесавод арзишаш аз хоки сияҳ чандон боло нест ва тақдири халқу ватанро ба онҳо бовар карда супоридан ягон зарурияти надорад.

Ба андешаи унвонҷӯ, Абунаср Муҳаммад ибни Муҳаммади Форобӣ на танҳо дар мавзӯҳои фалсафӣ, балки роҷеъ ба ҷамъият, сиёсат ва ахлоқу таълиму тарбияи инсон як қатор асарҳои нодир навиштааст, ки мавзӯи асосии онҳо ахлоқ ва маънавиёти инсонӣ мебошад. Дар андешаҳои педагогии хеш Насириддини Тӯсӣ инсонро дар содир кардани рафтори нек ва бад соҳибихтиёр медонад.

Унвонҷӯ таъкид менамояд, ки мероси педагогии Умари Хайём дар тарбияи маънавӣ- ахлоқии насли наврас дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ тавассути дарсҳои назариявӣ, амалӣ, соатҳои тарбиявӣ ва беруназарсӣ ва шабнишиниҳои маърифатӣ қобили пайравӣ ва омӯзиш мебошад. «Қобуснома» ё худ «Насиҳатнома»-и Унсурулмаолии Қайковус арзиши педагогикаи умумибашарӣ дошта, дар тарбияи маънавӣ- ахлоқии насли наврас баҳусус, ҷавондухтарон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ мақоми хоссаро ишғол менамояд. «Гулистон», «Бӯстон» ва

«Баҳористон» низ дар қатори «Қобуснома» дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон ҷойгоҳи намоёнро ишғол намуда, дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии насли наврас маводи беҳтарин мебошанд.

Дар **зербоби 1.2.** сухан бештар дар атрофи моҳияти арзишҳои педагогии мероси ниёгон дар замони Истиклолияти миллии Тоҷикистон меравад. Агар дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ омӯзгорон, кураторон, декану мудирони кафедра дар гирди андешаҳои педагогии «Гулистон» ва «Бӯстон»-и Саъдӣ дарси тарбиявӣ, шабнишинӣ, вохӯрӣ бо аҳли ҳунар ташкил диҳанд, натиҷаи хуб хоҳад дод.

Тавре ки аз муҳтавои диссертатсия бармеояд, дар **зербоби 1.3.** диққати асосӣ ба арзишҳои маънавӣ-ахлоқии тоҷикон ҳамчун ҷузъи таркибии арзишҳои умумибашарӣ дода шудааст.

Дар боби дуоми диссертатсия, ки **«Роҳу усулҳои баҳрабардорӣ аз арзишҳои мероси педагогии халқи тоҷик дар тарбияи ҷавондухтарон тавассути корҳои беруназарсӣ»**, ном гирифтааст, имконияти воқеии истифода бурда тавониш аз манбаъ ва сарчашмаҳои мероси педагогӣ дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон корҳои таҳқиқотӣ анҷом дода шудаанд. Муаллиф қайд мекунад, ки педагогика ва андешаҳои педагогӣ аз замони иҷтимоишавии инсоният оғоз гардидаанд. Педагогикаи миллии халқи тоҷик илмест, ки перомуни тарбия ва таълими шуурона ва мақсаднок, ғановати ҷаҳони маънавӣ ва ахлоқӣ рушд намуда, шахсияти инсон ташаккул меёбад.

Муаллиф дар **зербоби 2.2.** дар бораи омӯхтани касбу ҳунар дар тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон тавассути корҳои беруназарсӣ сухан рондааст ва зимнан таъкид намудааст, ки дар мероси педагогии ниёгон ба муҳимияти касбу ҳунар дар тарбияи маънавию ахлоқии насли наврас хусусан, ҷавондухтарон, диққати хосса зоҳир карда мешавад. Инсоният аз рӯзҳои аввалини ба олами ҳастӣ қадам ниҳодан дар пайи ҳосил намудани ризку рӯзӣ мебошад, ки сарчашмаи онро меҳнат ва касбу ҳунар ташкил медиҳад. Яке аз бузургтарин ва арзишмандтарин осори Мавлоно, ки мавриди таҳқиқи ҳазорон мавлавишиносон қарор

гирифтааст, ин «Маснави Маънавӣ»-и ӯ мебошад, ки ҳамчун хазинаи маънавиёту ахлоқ шинохта шудааст. Андешаҳои педагогӣ ва фалсафии Мавлоно, саршори суханони орифона ва тарбиявӣ буда, барои тарбияи ахлоқӣ, меҳнатӣ, башардӯстию касбдорӣ, хунармандию моҳирӣ воситаи хубе хоҳанд буд.

Дар ин росто Сайидои соҳибкасб таъкид менамояд, ки иззату эҳтироми инсон аз касбу хунар мебошад. Дар таълимоти педагогии Муҳаммад Ҳичозӣ ишора мегардад, ки инсон бояд ба касбу хунар ошиқ бошад.

Қобили қайд аст, ки зербоби 2.3. **“Корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ оид ба тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон дар корҳои беруназарсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ”** ном дошта, муҳимтарин қисмати кори дисертатсионии мавриди назар мебошад, ки таҳқиқот тавассути таҷриба ва озмоишҳои педагогӣ гузаронида шудааст.

Муаллифи дисертатсия қайд менамояд, ки яке аз методҳои беҳтарини кор бо ҷавондухтарон дар раванди корҳои беруназарсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ тавсия намудани адабиёти бадеӣ барои хониши мустақилона мебошад.

Фарзияи озмоишро роҳҳои самараноки тарбияи маънавӣ- ахлоқии ҷавондухтарони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ тавассути корҳои тарбиявӣ, беруназарсӣ, чорабиниҳои фарҳангӣ ва ғайра ташкил медиҳад.

Дар чараёни озмоиш муаллиф аз методҳои зерини педагогӣ васеъ истифода намудааст: муҳокима, пурсиш, муоина, мушоҳида ва амсилави.

Тавре ки аз мазмуни рисола бармеояд, корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ бештар аз 3 сол давом намуда, 3 давраро дар бар мегиранд. Дар соли аввал дар доираи имкониятҳои муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дар самти тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавондухтарон мушоҳидаю озмоиш оғоз шуда, дар соли дуюм пайдошавии моҳияти арзиш, андеша, мавқеи донишҷӯёнро ба мероси педагогии ниёгон нисбати тарбияи маънавӣ- ахлоқӣ ба мушоҳида

гирифтааст. Дар марҳилаи сеюм тамоми талоши унвонҷӯ ба он нигаронида шудааст, ки сифатҳои маънавӣ- ахлоқии ҷавондухтарон тавассути корҳои беруназдарсӣ ташаккул дода шуда, онҳо ба ҳаёти ҷамъиятӣ хубтар омода карда шаванд.

Лозим ба таъаккур аст, ки дар матни диссертатсия баъзе камбудихои ҷузъӣ, аз қабали ғалатҳои имлоиву китобатӣ роҳ ёфтаанд, ки ба имлои нави забони адабии ҳозираи тоҷик мувофиқат намекунанд.

Норасоихои зикршуда арзиши рисолаи мазбурро кам накарда, балки фишурдаи рисола, мақолаҳову гузоришҳои илмии муаллиф гувоҳи арзишмандии таҳқиқоти анҷомгирифта мебошанд. Бинобар ин, рисола тадқиқоти муҷрам дар боби **“Таҳқиқи мероси педагогӣ оид ба тарбияи маънавӣ- ахлоқии ҷавондухтарон ва аҳамияти истифодаи он дар корҳои беруназдарсии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ”** буда, унвонҷӯ Сафарова Майрамбӣ Давлатовна сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01- Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мебошад.

Муқарризи расмӣ:

номзади илмҳои педагогӣ, сардори

Маркази рушди касбият ва инноватсияи

Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи

Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ:

Шарипов Анвар Абдурасулович

Имзои Шарипов Анварро тасдиқ мекунам
Сардори шуъбаи кадрҳо ва
корҳои махсуси ДДК:

Амиров Ф.

Нишонӣ: 735360, ш. Кӯлоб,
кӯч. С. Сафаров 16, тел.: кабулгоҳ: (833-22) 2-35-06,
факс: (33-22) 2-35-06, почтаи электронӣ: info@kgu.tj,
сомонаи интернетӣ: www.kgu.tj